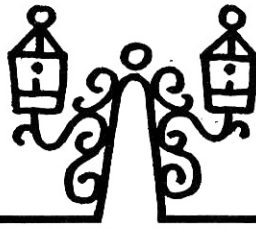

Panu Valon Terho

□ **Valon Terho** on juhlallisesti julkistettu. Valon Terho, lyseolaisten lehti, esiintyy julkisuudessa vain kerran kymmenessä vuodessa. Näin sen jokainen ilmestyminen painettuna on sanan varsinaisessa mielessä uutinen.

Valon Terho siis alkoi 1.12.1888 koulussa, jonka nimi oli Oulun Suomalainen Lyseo, ja jonka kotina oli Rantakadun ja Pakkahuoneenkadun kulmassa oleva silloin aivan uusi kivitalo. Sieltä Valon Terho ensimmäisten toimittajiensa myötä muutti Pokkitörmän vanhaan kivikoulutaloon, jossa se on elänyt monina aikoina kituliaasti, ehkä henkito-reissaankin, mutta ilmesty-nyttä julkisuuteen joka kymmenes vuosi.

□ **Juuri** ilmestyneestä Valon Terhosta osui silmääni ensin **Paavo Rintalan** runo *Vivat honor eternus eorum*, sen jälkeen pankinjohtaja **Kauko Roppolan** puhe ylioppilasluokkansa 50-vuotisjuhlassa 31.5.1936. Rintalan runoelma on se juhlaruno, jonka hän pyynnöstä kirjoitti Oulun lyseon 100-vuotisjuhlaan 1974. Sitä ei ole aikaisemmin painettu kirjoihin, joskin se jo 1974 ilmestyi erillispainatteena.

Runo kattaa kauniissa kaareissa sata vuotta ja on

täynnänsä totta. Sen vaikuttavimpia säikeitä ovat ne, joissa sodanaikainen koulupoika kertaa, mitä tapahtui talvi- ja jatkosodan aikana ja mitä tapahtui koulun jo aikuistuneille pojille, entisille ja silloisille.

Rintalan runolla on sama otsikko kuin Valon Terhon runoilijan vuodelta 1936 **Eino Pitkäkosken** runolla Valon Terhon 60-vuotisjuhlanumerossa 1948. Siinä on molemmat mainitut sodat taistelleen Pitkäkosken vaikuttava muistoruno luokkaja koulutovereilleen, heille, joiden nimet kirjoitettiin kullattuina marmoritauluihin. Tätä runoa Rintala myös siteeraa. Eläköön heidän kunniansa ikuisesti.

□ **Roppolan** puheessa "Viisi vuosikymmentä — in memoriam" on tietenkin samoja sävyjä kuin runoilijoiden Pitkäkosken ja Rintalan kunniantekorunoissa, kaatuihan hänen ylioppilastovereistaan seitsemän nuurukaista... Valon Terhon juhlatilaisuudessa kuulimme, että lehden toimittajista olivat saaneet nimensä marmoritauluun ainakin **Juhani Siljo, Elias Simojoki, Vilho (Rödlin) Ritakari, Jorma Salovaara, Esko Juntunen** ja **Tero Patala**. Myös Valon Terhot ehtivät kertoa heidän toiveistaan, heidän

suomalaisista haaveistaan.

□ **Valon Terho** on niin valoisa nimi, että siitä voi kirjoittaa joulun valojen palaessa. Valon Terho, tämä uusin, valaisee lukijan mielen myös sen takia, että se nuorine kirjoittajineen oikeuttaa odottamaan paljon myös tältä kirjoittajapolvelta, näiltä ikäluokilta. **Sanna Nevalainen** lopettaa **Jalmar Castrénin** sanoihin: "Valon Terhossa olisi kehitettävä terhoja, joista joku itäisi, juurtuisi ja kasvattaisi taimen kansan hyödyksi ja iloksi..."

□ **Castrén** ehti pitkän elämänsä aikana nähdä monen taimen kasvaneen tukevaksi suomalaiseksi tammeksi.

Ensimmäisen "Terhon" tunnuslause oli: Suomen kieli, Suomen mieli. Hyvin kauan nämä sanat toistuvat niin luettuina kuin painettuinaakin. Siinä yksi Oulun suomalaisen lyseon ja sen perillisten pääteemoista.

Juhlassa kerrottiin pojasta, joka 99 vuotta sitten pääsi lyseoon. Hänen nimensä oli silloin **Eetu Johannes Rehnäck**. Isä, pankkomissaari **J. E. Rehnäck**, lähti saattamaan vanhinta poikaansa Oulun ruotsalaiseen reaalilyseoon, mutta matkalla Hansu kipusi tolppaan ja ilmoitti, ettei tule alas, jos ei isä vie häntä suomalaiseen lyseoon.

Rehnäck taipui, ja niin alkoi Rehnäckin poikien opinkäynti Oulun lyseossa. Pojasta tuli **Reinilä** ja hänet tunnettiin sittemmin etevänä opettajana.